

Heinrich Horch

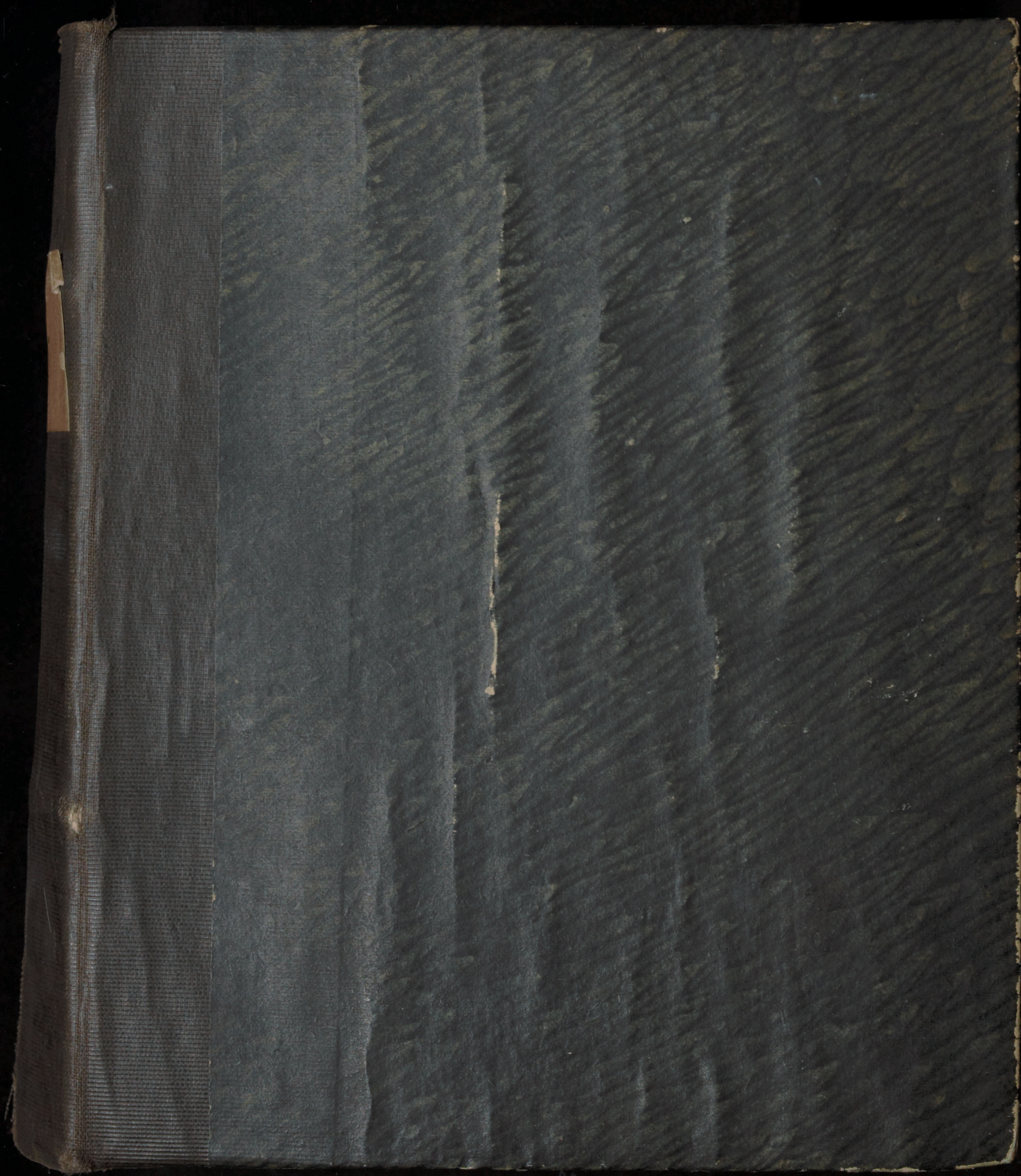
Magid mishneh ha-mevaer et Yirael yeshuato be-aarit ha-yamim ha-eleh Seu Præco Salutis Ad Obstetricandum Spei Israelis, Per Historiam Evangelicam denuo repetitam, & adstructam testimoniis Mosis & Prophetarum : Specimen Hebræo-Latinum

[Erscheinungsort nicht ermittelbar]: [Verlag nicht ermittelbar], Anno M. DCC. V

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn872254208>

Druck Freier Zugang

Fa - 1092 (115)

מניד משנה
המכשר את ישראל
ישועתו באחרית הימים האלה

SEU

PRÆCO SALUTIS
AD OBSTETRICANDUM
SPEI ISRAELIS,

Per Historiam Evangelicam denuo repeti-
tam, & adstructam testimoniis Mosis &
Prophetarum.

SPECIMEN HEBRÆO-
LATINUM,

Operâ

HENRICI HORCHII,
Eschwegâ-Hafsi.

Anno M. DCC. V

*SERENISSIMO CELSISSIMOQUE
PRINCIPI AC DOMINO*

D^N. CAROLO,
HASSIÆ LANDGRAVIO,
PRINCIPI HERSFELDIÆ, COMI-
TI CATTIMELIBOCI, DECIÆ, ZIEGENHAI-
NÆ, NIDDÆ ET SCHAUMBURGI,

Principi ac Domino meo Clementissimo.

EO, *Serenissime Princeps*, spectat labor, cujus Specimen hîc exhibeo, ut maturè quid præparem, quod olim inserviat per gratiam Dei promovendæ Spei Israelis; & ipsemet interea jugi Linguae S. exercitio instructor evadam, ad mentem Spiritus S. Hebraicè & Græcè loquentis vernaculâ nostrâ exprimendam: cui negotio per aliquot jam annos incumbo. Sacrum autem id facere debui SERENISSIMO NOMINI TUO, cum ut debitæ erga Principem meum submissionis publicum prostet monumentum; tum ut divino parcam mandato, quo cautum est, ut populus *αφαιρεμα* afferat ad Principem Israelis, quò hujus cura offerantur jugiter victimæ in mystico illo Templo, quod est Ecclesia Dei in Spiritu & veritate, Ezech. XLV. 16. Tu verò, ô Luminum Pater, adsis lumine gratiæ Tuæ Regibus ac Principibus nostris, ut illi non nisi per Te regnent, & per Sapientiam Tibi coæternam, quò apertâ ad nos portâ perveniat Tuum Regnum, ad introitum plenitudinis Gentium & Salutem universi Israelis Amen. Sic ex animo vovet & precatur

SERENISSIMÆ CELSITUDINIS TUÆ

Subjctissimus
HENRICUS HORCHIUS.

מגיד משנה

Christus Verbum à seculo, tandem manifestatum in carne Joh. 1. 1-18.

בראשית היה הדבר והדבר היה עם האלהים ואלהים היה הדבר . הוא היה בראשית עם האלהים . כל נעשו בו ובלעדיו אף לא אחד נעשה שנעשה . בו היו חיים והחיים הם אור האנשים . והאור נגה בחשך והחשך לא השיגו :

איש היה המשולח מהאל ויחנך שמו הוא בא לעדה להעיד על האור למען כל יאמינו בידו . לא היה זה האור כי להעיד על האור . האור הוא האמת המגורה כל אדם בא אל עולם :

הוא היה בעולם והעולם נעשה בו והעולם לא הכירו . בא אל אשר לו הנה ואשר לו המה לא קבלוהו וכל המקבלים אותו נתן להם רשיון להיות בני אלהים המאמינים בשמו שהם לא מדמים ולא מן רצון הבשר ולא מן רצון הגבר כי מאלהים נולדו :

והדבר נהיה בשר ושכן בנו ונראה את כבודו כבוד כמו יהוד מן האב מלא חסד ואמת :

IN Principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum. Hoc erat in Principio apud Deum. Omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est ne quidem unum, quod factum est. In ipso erat vita, & vita erat lux hominum. Et lux in tenebris lucet, & tenebræ non apprehenderunt eam.

Erat homo, missus à Deo, nomen ejus Johannes. Hic venit ad testimonium, ut testificaretur de Luce, ut omnes crederent per ipsum. Non erat hic Lux illa, sed ad testificandum de Luce. Lux erat vera illa, illuminans omnem hominem venientem in mundum.

Ipse erat in mundo, & mundus per ipsum factus est, & mundus non cognovit ipsum. Venit in sua, & sui ipsum non receperunt. Quotquot autem receperunt ipsum, dedit iis potestatem, fieri filios Dei, credentes in nomen ejus: qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo geniti sunt.

Et Verbum factum est caro, & habitavit in nobis, (& vidimus gloriam ejus, gloriam ut unigeniti à Patre) plenus gratia & veritate.

6

7
8
9

יוחנן העיד עליו וקרא לאמר
 זה הוא שאמרתי עליו הכבד
 אחרי נהיה לפני ר"ל גדול ונכבד
 ממני כי ראשון הוא ממני :
 וממלאותו כלנו לקחנו וחסד
 תחת חסד כי נתנה התודה ביד
 משה החסד והאמת ביד ישוע
 המשיח נהיה . את האל לא
 ראה אדם מיום הבן היחיד אשר
 בחיק האב הוא היה מליץ .

בוא וראה בזה ישראל את
 משיח יהודה בכבודו וברוממותו
 האמת . אמנם אמרו עליו חכמים
 הקדמונים כי ידום הוא מאברהם
 ונשא ממשה וגבר ממלאכי
 השרת אך אם אינך תכבדנו כאל
 עולם וכאחד עם עליון אתה
 גודל מעליו כבודו הראשון .

כי הנדו מי גואל יעקב אביך
 הלא אלהי מרום באמרו המלאך
 הגואל אתי מכל רע וברך את
 הנערים והלא אמר הוא עצמו
 אל יעקב אנכי האל בתיאל ואני
 אמר אני יהוה אלהי אברהם
 אביך :

אל תאמר שמלאך השרת
 נושא שם יהודה שוהו כי הנדו
 השם הזה מיוחד לעליון לבדו
 שנאמר אני יהוה הוא שמי וכבודי
 לאחר לא אתן . ועוד יהוה אלהי
 הצבאות יהוה זכרו :

אף אמנם שם המזבח יהוה
 נסי ושם העיד יהוה שמה ויתנה

Johannes testificatur de ipso & clama-
 bat, dicendo: Hic est, de quo dixi; qui
 post me venit, ante me factus est, h.e. ma-
 jor me & dignior, quia prior me erat. Et
 de plenitudine ejus omnes nos accepimus
 & gratiam pro gratia: Nam lex da-
 ta est per Mosen, gratia & veritas per Je-
 sum Christum est facta. Deum non vi-
 dit homo unquam, Filius unigenitus,
 qui est in sinu Patris, fuit interpres.

*Veni & vide hic Israël, unctum Domini
 in gloria & celsitudine ejus vera. Equi-
 dem dixerunt de eo Sapientes tui pristini,
 quod ipse futurus sit altior Abrahamo, &
 sublimior Mose, imò celsior Angelis mini-
 sterii; attamen nisi colas eum ut Deus
 aeternum, & ut unum cum Altissimo, ra-
 pis ipsi gloriam ejus primam.*

*Nam ecce, quis est Redemptor Jacobi pa-
 tris tui? nonne Deus ex alto? dicente
 ipso: Angelus qui me redemit ab omni
 malo, benedicat pueris. Et nonne is ipse-
 met dicebat ad Jacobum: Ego sum Deus
 Bethel? Et tunc agebat: Ego sum Jeho-
 vah Deus Abrahami patris tui. Gen.
 XXVIII. 13. XXXI. 13. XLVIII. 16.*

*Ne dicas, Angelum ministerii ferre no-
 men Jehovæ mittentis eum: nam ecce pro-
 prium est hoc nomen Altissimi solius, sicut
 dicitur: Ego Jehovah, hoc est nomen
 meum, & gloriam meam alteri non da-
 bo. Et rursus: Jehovah Deus exercitu-
 um, Jehovæ est memoriale ejus. Jesh.
 XLII. 8. Hof. XII. 5.*

*Est quidem nomen altaris, Jehova ve-
 xillum meum, Ex. XVII. 15. & nomen*

צדקני

צדקנו אך שם יהוה איננו שמם
רק המאמרים האלה כתובים
עליהם כמו על לוח ומפתח
הבית :

ואולם על הארון המשוה לא
כתוב לבר המאמר הזה יהוה
צדקנו כי אם נקרא גם בשם יהוה
בפרט והוא בתוכו כשם עצמו
וישותו שני שמי בקרבנו . ואם
הוא צדקנו גם יהוה הוא שייך אך
ביחודה צדקות ועז ביהוה וצדקו
ויתהללו כל זרע ישראל . ובנסע
הארון אומר משה קומה יהוה לא
אל הארון כי אל יהוה עצמו
השוכן על הארון :

ואם המלאך הגואל מן הבריות
הוא הלא תעשה את אביך
הקדוש עובר עבודה זרה בעבדי
את המלאך הזה עד לעשות
לו מזבח שני נקומת ונעלה בית
אל ואעשה שם מזבח לאל
העונה אותי ביום צרתי כי מלאך
הגואל הוא אל בית אל וכתוב
זוכה לאלהים יחרם בלתי ליהוה
לברו על כן הלא מחויבים אנחנו
להאמין שמלאך הגואל הוא
יהוה לא בשם לבר כי אם גם
באמת ומקור הברכה לברך את
הנערים וכן גם כל בני ישראל
וכל משפחות הארמה :

ועתה ישראל למה זה תמש
את גואל אבותיך ותקווה לך
משיה שחוא רק אדם ולא אל .

*urbis, Jehova ibi, Ezech, XLVIII. 35. &
Jehova justitia nostra, Jer, XXXIII. 16.
Veruntamen nomen Jehovah non est no-
men eorum, sed tantum inscripta iis sunt
haec dicta, veluti tabula aut limini domus.*

*Sed Domino Messia non inscriptum so-
lummodo est hoc dictum: Jehova Justitia
nostra, sed ipse etiam vocatur nomine Je-
hovah singulatim, & id est in medio ejus
ut nomen substantiae & essentiae illius, ut
dicitur: Nomen meum est in medio ipsi-
us, Ex. XXIII, 21. Et si is Justitia nostra
est, etiam Jehova est, ut dicitur: Tantum
in Jehova justitiae & robur, in Jehova
justificabuntur & gloriabuntur omne se-
men Israelis. Jer. XLV. 24. Proficiente
autem arca dicebat Moses, surge Jehova,
non ad arcam, sed ad Jehovah ipsum
habitantem super arca, Num. X. 35.*

*Et si Angelus Redemptor est ex creatu-
ris, nonne Sanctum Patrem tuum facies
idololatram, dum ille coluit hunc Ange-
lum, eo usque ut illi faceret altare, sicut
dicitur: Surgamus & ascendamus Be-
thelem ut faciam ibi altare DEO,
qui me exaudivit in die angustiae meae,
Gen. XXXV. 3. Siquidem Angelus Re-
demtor est Deus Bethelis. Et scriptum est:
Sacrificans Deo fit execrationi, prae-
quam Jehovah soli, Ex. XXII, 20. Qua-
propter annon oportet nos credere, quod
Angelus Redemptor sit Jehova, non nomine
tantum sed & verè, ac fons benedictionis
ad benedicendum pueris, atque omnibus
ideò filii Israelis & omnibus familiis
terra.*

*Et nunc, Israel, cur derelinquis Redem-
torem Patrum tuorum, & prestolaris tibi
Messiam, qui homo tantum sit non Deus?*

הלא עשית בזה שתיים רעות כי
עזבת את מקור מים חיים לחצב
לך בארות נשברים אשר לא
יכילו המים . אכן כדברי השיר
אח לא פדה יפדה איש לא ותן
לאלהים כפרו ויקר פדיון נפשם
וחדל לעולם אך אלהים יפדה
נפשי מיד שאול כי יקחני סלה .

ואם כן מדוע כמו זר תחשב
את תורת אלהיך הכותב לך
רובי סודו את סוד בנו ואת סוד
בואו בבשר הלא אתה קורא מה
שמו ומה שם בנו כי תדע .

ופן תאמר ענינו הוא שאין
לאלהים הבן הנרה פרושו האמת
בדברי החכמה העליונה יהוה
קננו ראשית דרכו קדם מפעליו
מאז באין תהומות חוללתי הנה
לך החכמה בן אלהים קנינה
ומחוללה מן האלהים מעולם
ושלא תבין בזה תולדת בשר
הבן נקרא גם חכמה גם דבר
ש"כ בדבר יהוה שמים נעשו
וברוח פיו כל צבאם :

ועתה זכור ישראל את בוראך
יהוה הדבר והרוח ושלשה האלה
הם אחד אין קיצוץ ואין פירוד
יהוה אלהינו יהוה אחד ארור
אשר יהיה לו אלהים אחרים
על פניו .

ולמען תדע כי הבן גם המשיח
הוא אמרה עוד החכמה מעולם

*Annon facis hoc ipso duo mala? siquidem
deseris fontem aqua viva, ad fodiendum
tibi cisternas, cisternas pertusas, qua non
continent aquas. Certe iuxta Psalmi ver-
ba, frater non redimet quenquam, non
dabit Deo pretium ejus, nam cara est re-
dentio animæ illorum, ut desistat in se-
culum. Sed Deus redimet animam
meam ex manu orci, quia recipiet me
Selah.*

*Qua cum ita sint, cur tanquam pere-
grinam censes doctrinam Dei tui, scriben-
tis tibi amplitudines mysterii sui? myste-
rium filii sui, & mysterium adventus ejus
in carnem. Nonne legis, quodnam no-
men ejus, & nomen Filii ejus, ut noris,
Prov. XXX. 4.*

*Et ne dicas, sensum ejus esse hunc, quod
Deo non sit filius; ecce interpretatio ejus
genuina in verbis Sapientia summa: Je-
hova acquisivit me principio viæ suæ,
ante molimina sua, à tunc: quum non-
dum essent abyssi, genita sum Prov. VIII.
22. En tibi Sapientia filius Dei, acquisita
& genita ex Deo ab aeterno! Et ne hinc in-
telligas generationem carnis. Filius appel-
latur tum Sapientia, tum Verbum. sicut
scriptum est: Verbo Jehovah cæli con-
diti sunt, & Spiritu oris ejus omnis ex-
ercitus eorum.*

*Agedum ergo Israel, memento Creato-
rum tuorum, Jehovah, Verbi & Spiritus, &
hi tres sunt unum; nulla hinc mutilatio
aut separatio; Jehovah Deus noster, Je-
hova unus. Maledictus qui alios habet
Deos in conspectu ejus.*

*Ut verò scias, quod Filius etiam sit
Messias, porrò ait Sapientia: Ab aeterno*

נסכתי מראש מקדמי ארץ • וזה שמעת אף מפי יהוה אתה בני אני היום ולדתך היאמר בזאת אל רוד או אתנה גוים נהלתך ואחותך אפסי ארץ אבל אל המשיח אמר נתתך לאור גוים להיות ישועתי עד קצה הארץ :

ואל תתמה שבן אלהים אשר מעולם נולד רוח מרוח ויולד בעתו גם בשר מבשר לא שהשתנה לבשר כי אם נגלה בבשר כי זה אשר באר לך הנביא לאמר ביום ההוא יהיה צמח יהוה לצני ולכבוד ופרי הארץ לגאון ולתפארת לפלישת ישראל הנה לך המשיח בן אלהים ובן אדם צמח יהוה ופרי הארץ ר"ל צמח חוד :

ובמקום אחר כי ילד ויולד לנו בן נתן לנו ויקרא שמו פלא יועץ אלגבור אביעד שר שלום. ראה בן הנולד שגם הוא אל גבור אם זה שם יהוקיהו או סעד הוא כסא דוד לעולם ואל נא תחשיך עוד עצה במלון בלי דעת לאמר שם הקורא הוא ולא שם הנקרא אך שם הנקרא כי הילד הוה הלא נקרא שר שלום על כסא דוד ועל ממלכתו ולכן נקרא גם פלא יועץ אל גבור אביעד כי הנה מחוברים השמות האלה כלם וכן מיוחדים לאחד גם כלם ועל מה אתה

uncta sum, à principio ante primordia terræ. Et hoc audis etiam ex ore Jehovæ: Tu es filius meus, ego hodie genui Te. An ita loquetur ad Davidem? aut dabo gentes hæreditatem tuam, & possessionem tuam terminos terræ. Ast ad Messiam dicit: Dedi Te in lucem gentium, ut sit salus mea ad finem terræ. Jef. XLIX. 6.

Neque mireris, quòd Filius Dei qui ab æterno natus est Spiritus de Spiritu, nascatur tempore suo etiam caro de carne; non ut mutetur in carnem, sed manifestetur in carne: Nam hoc est, quod tibi explicat Propheta, dicendo: Illo die erit Germen Jehovæ in decus & gloriam, & fructus terræ in sublimitatem & ornamentum, his qui evaserint de Israel Jef. IV. 2. En tibi Messias Filius Dei & Filius hominis! Germen Jehovæ & fructus terra, h. e. Germen Davidis!

Et alibi: Puer natus est nobis, filius datus est nobis; & vocabitur nomen ejus, Mirabilis, Consiliarius, Deus fortis, Pater æternitatis, Princeps pacis. Vide filium natum, qui & ipse est Deus fortis. An hoc est nomen Hiskia, aut an hic stabilivit thronum Davidis in seculum? Et ne, quaeso, cogites amplius offundere tenebras, verbis sine sensu dicendo; hoc esse nomen vocantis, non vocati. Imò verò nomen vocati: nonne enim puer hic appellatur Princeps pacis super solio Davidis & super regno ejus: Et propterea vocatur etiam Mirabilis, Consiliarius, Deus fortis, Pater æternitatis: nam ecce copulata sunt hæc nomina cuncta, ideòq; competunt uni etiam cuncta. Et cur tu

מכרי

מברור מלבך את אשר חב
אלהים :

ומה נראה יהוה כמה פעמים
ברמות בן אדם אל אברהם
באלוני ממרא אל יעקב בבית
אל ובמתנים אל משה על הצור
אל ישעיה על הכסא אל יחזקאל
על המרכבה . כי הצורה ההיא
היא מורה לעתיד לבוא שיחיה
הוא ילבש בשר לשכן בנו
להרדיבנו באורח היים ולכפר
עונותינו בדמו :

ועל כן ישב הכרוכים בתוך
עמו להורות על סוד הגדול הזה
לשבת כבודו על המשיח בנו
שהוא משכן יהוה באמת ומקום
מנוח לכל מלא רוח הקדש שני
ונחה עליו רוח יהוה רוח חכמה
ובינה רוח עצה וגבורה רוח
דעה ויראת יהוה וכן האב ורוחו לא
נפרדו מן הבן אף על פי שאינם
נולדו בשר כי אם הבן לבדו אכן
גם זה אבי עד שהוליד במותו
את חיי העולם :

ועתה בני אדם נשקו בר הנתן
לנו פן יאנף ותאכרו דרך נשקו
לו פנשיקות אמונה בלי שקר
למען תולדו מאלהים בני
אלהים אל משפט הירושא בגדל
הקדושים באור נשקו לו באהבה
טהורה כי הוא אהבנו ראשון
ובא אלינו השוככים בחטאותינו
למען וביאנו אל אלהים לראות

*separas pro lubitu tuo, quod Deus copu-
lavit?*

*Et quid apparuit Jehova toties in simi-
litudine filii hominis? Abrahamo in quer-
cubus Mamre, Jacobo in Bethel & Maha-
naim, Mosi super petra, Jesaia super so-
lio, Ezechieli super curru. Nonne enim
figura hac indigitat, fore ut Jehova in-
duat carnem, ad habitandum in nobis,
ad ducendum nos in semita vita, & ad
expiandum sanguine suo nostra peccata?*

*Atque idcirco habitavit inter Cheru-
bim in medio populi sui, ut doceret ingens
hoc mysterium, habitaturam gloriam su-
am super Messia Filio suo, qui est habita-
culum Jehova verum, & locus requies
toti plenitudini Spiritus S. sicut dicitur :
Et requiescet super ipso Spiritus Jeho-
væ, Spiritus Sapientia & intelligentia,
Spiritus consilii & fortitudinis, Spiritus
cognitionis & timoris Jehovæ. Atque
ita Pater & Spiritus ejus separati non sunt
à Filio, licet illi non sint nati caro, sed tan-
tùm Filius. At tamen & hic est Pater aet-
ernitatis, qui morte sua genuit vitam
aeternam.*

*Et nunc, filii hominum, osculamini Fi-
lium, qui datus est nobis, ne irascatur
& pereatis via. Osculamini illum osculis
fidei haud fucata, ut gignamini ex Deo
filii Dei, ad jus hereditatis in sorte San-
ctorum in luce. Osculamini illum amore
puro, nam is amavit nos prior, & venit
ad nos, jacentes in peccatis nostris, ut per-
duceret nos ad Deum; ad videndam il-
lius faciem in justitia & satietate latitia-
rum ad dexteram ejus in perpetuum.*

פניו בצדק ושובע שמחות ביומי
לנצח. נשקו לו במשמעת הלב
כבריות חדשות הנבראות בו אל
כל מעשים טובים ללכת גם
לפני אלהים ואנשים :

גם אתה בית יעקב לכו ונלכה
באור יהוה שאבו ממעין הישועה
אשר שאבו ממלואו גם אבותיך
הקדושים אשר מוצאותיו מקדם
מימי עולם. שמעו אליו שהוא
מליץ מחוק האב עד נאמן ולא
מרמה בפיו שבא לישועתנו בעת
המוזמן והיה גדול רוח בדברים
ובמעשים בעיני כל העם.
שלוקח מעוצר ומשפט וישב
לימון הגבורה במרומים עד ישית
יהוה אויביו הרום רגליו כאשר
אתה קורא בספר הזה הנשען על
דברי משה והנביאים. ושתדע
מה אדיר הארון בין בראשונה
מה גדול העבר המשולה לפניו
לפנות הדרך :

Osculamini illum obedientia cordis, tanquam novae creaturae, creata in ipso ad quaevis opera bona, ut ambulemus in vis coram Deo & hominibus.

Etiam tu, domus Jacobi, venite & ambulemus in luce Jehovae: haurite ex fonte salutis, ex cuius plenitudine hauerunt quoque Patres tui Sancti, cuius egressus sunt ab ante, a diebus seculi: audite eum, qui est Interpres ex sinu Patris, testis fidelis, neque fraus in ore ejus: qui venit ad salutem nostram tempore praestituto, & magnus fuit Spiritu in verbis & factis in oculis totius populi: qui assumptus est ex imperio & iudicio, & confedit ad dexteram Majestatis in excelsis, donec ponat Jehovah inimicos ejus scabellum pedum ipsius; uti legis in hoc libro, nixo verbis Moysi & Prophetarum. Ut vero scias, quam magnificus sit Dominus, advertite primo, quantus sit servus, missus ante ipsum ad evacuandam viam.

Prædicatur nativitas prodromi & ipsius Domini.

Nascitur prodromus Luc. I. 5. ad fin. Omitto postea versionem Latinam, nisi ubi additur quid Textui.

ואלה תולדות יוחנן. בומי הירורם מלך יהודה היה בתן זכריה שמו
במשמרת אביה ואשתו מכונות אהרן ושמה אלישבע. וצדוקים היו
שניהם לפני אלהים הולכים בכל מצוות ומשפטיו יהודה בלי מום ואין
להם ילד בעבור שעקרה אלישבע ושניהם היו באים בימים. והיה
בכהנו לסדר משמרתו לפני יהודה כמנהג הכהונה היה עליו גודל לקטר
ויבא אל היכל יהודה ויתפלל כל המון העם מחוץ בשעת הקמורת
ונראה אליו מלאך יהוה העומד לימין מזבח הקמורת ויחת זכריה בראתו
ויפל עליו פחד ויאמר אליו מלאך אל תודא זכריה וען אשר נענתה
שאלתך

B

שאלתך ואלישבע אשתך תלד לך בן וקראת שמו יוחנן ותהיה לך שמחה
זגולה וישמחו רבים בתולדתו כי הוא גדול יהיה לפני יהוה ויין ושכר
לאישתה וימלא רוח הקדש מבטן אמו וישיב רבים מבני ישראל אל יהוה
אלהיהם והוא ילך לפנינו ברוח זבכה אליהו להשיב לב אבות על בנים
וסוררים אל טעם הצדיקים לכונן ליהוה עם נכון .

ויאמר זכריה אל המלאך מאין אדע את זאת כי אני זקן ואשתי באה
ביומים ויען המלאך ויאמר לו אני גבריאל העומד לפני אלהים ושולחתי
לדבר אליך ולבשר אתך האלה והנה תהיה מחריש ולא תוכל לדבר
עד יום להיוות בו האלה עקב אשר לא האמנת בדברי אשר ימלאו
לזמנם . והעם מקווה את זכריה ויתמהו באחרו בהיכל ובצאתו לא
יוכל לדבר אליהם וידעו כי ראה המראה בחיכל והוא רומז להם ויחול
אלם והי במלאת ימי עבודתו וילך ביתו . ואחר הימים ההם הרתה
אלישבע אשתו ותתחבא חמשה חדשים ותאמר כי כה עשה לי אדני
בימים אשר ראיה להסיר חרפתי בבני אדם .

ובחדש הששי נשלח גבריאל המלאך מאלהים בעיר הגליל אשר
שמה נצרת אל עלמה המאורשה לאיש שמו יוסף מבית דוד ושם העלמה
מרים ויבא המלאך אליה ויאמר שלום לך המוחנת יהוה עמך ברוכה
אתי בנשים . ותרא ותחרד בדברו ותחשב מה דברי שלום האלה
ויאמר המלאך אליה אל תיראי מרים כי מצאת חן עם האל והנך הרה
ויולדת בן וקראת שמו ישוע הוא יהיה גדול ובן עליזן יקרא ויתן לו
יהוה אלהים את כסא דוד אביו ומלך בבית יעקב לעולמים ולמלכותו
לא יהיה קץ .

ותאמר מרים אל המלאך איך תהיה זאת כי איש לא ידעתי ויען
המלאך ויאמר אליה רוח הקדש תבא עליך וכח עריון עליך יצל ועל
בן הנולד הקדוש יקרא בן אלהים . והנה אלישבע מודעך היא גם היא
הרה בזקוניה והחדש הזה הוא ששי לה לאשר אומרים כי עקרה היא
כי לא יבצר מאל כל דבר . ותאמר מרים הנני שפחת יהוה והי
לי כדברך וילך מעליה המלאך :

ותעל מרים בימים ההם ותלך ארץ החר במהרה אל עיר יהודה
ותבא בית זכריה ותשאל לאלישבע לשלום והי כשמוע אלישבע את
דברי שלום מרים רקד העולל בבטנה ותמלא אלישבע רוח הקדש
ותקרא בקול גדול לאמר ברוכה אתי בנשים וברוך פרו בטן ואימה
לי זאת כי באה אלי אם אדני כי הנה בהיות קול דברי שלומך באוני
רקד בגיל העולל בבטני ואשריה אשר האמינה כי יאמנו הנאמרים
אליה מיהוה :

ותאמר מרים מגדלה נפשי את יהודה ותגל רוחי באלוה מושיעי כי
ראוה ראה בשפלת אמתו כי הגה מעתה יאשרוני כל דוד ודוד כי עשה
לי גדולות הגבור וקדוש שמו ורחמיו להוד הודות ליראיו עשה היל בזרועו
בזר גבוהים במחשבות לבם הוריד מושלים מכסאות וירם את שפלים.
הרעבים מלא טובות ועשירים שלח ריקים גואל את ישראל עבדו
לזכור רחמים (כאשר דבר אל אבותינו לאברהם ולזרעו) ולעולם .
ותשב מרים עמה כשלושה חדשים ותשב אל ביתה :

וימלא לאלוישבע זמן לרתה ותלד בן וישמעו השכנים ומודעיה
כי הגדיל יהוה רחמיו עמה וישמחו אתה ויהי ביום השמיני ויבאו למול
את הילד ויקראו לו בשם אביו זכריה ותעץ אמו ותאמר לא כי יקרא
יוחנן ויאמרו אליה אין במולדתך אשר יקרא בשם הזה וירמוזו לאביו
איכה ורצה להקראו ושאל לוח ויכתב לאמר ויחנן שמו ויתמהו כלם
ויפתח פיו פתאם ולשונו וידבר מדרך אלהים ויהי פחד על כל שכניהם
ובכל גבול הר יהודה יתנו כל הדברים האלה וישימו כל השומעים
על לב לאמר ומה יהוה הילד הזה ותהי יד יהודה עמו :

וימלא זכריה אביו רוח הקדש ויתנבא לאמר . ברוך יהוה אלהי
ישראל כיפקד ופרה עמו וירם קרן ישועה לנו בבית דוד עבדו כאשר
דבר בפי הנביאים הקדושים אשר מעולם ישועה מאויבינו ומיד כל
שנאינו לעשות רחמים עם אבותינו ולזכר ברית קדשו שבועה שנשבע
לאברהם אבינו לתת לנו . לעבדו בלי פחד הגאולים מיד אויבינו בחסד
וצדקה לפניו כל ימי חייו . ואתה הילד נביא עליון תקרא כי תלך לפני
יהוה לפנות דרכיו לתת דעת הישועה לעמו בסליחת חמאותיהם ממעי
רחמי אלהינו אשר פקדנו הזרה ממרום להראות ליושבים בחשך וצלמות
לישר רגלינו בדרך שלום : ויגדל הנער ויגבר ברוח ויהי בערבות עד
יום הגלותו אל ישראל :

Genealogia, conceptio & nativitas Christi, ejusque
oblatio in Templo, Matt. I. toto, Luc. II. I. -- 40.

ספר תולדות ישוע המשיח בן דוד בן אברהם . אברהם הוליד את
יצחק ויצחק הוליד את יעקב ויעקב הוליד את יהודה ואת אחיו ויהודה
הוליד את פרץ ואת זרה מתמר ופרץ הוליד את הצרון והצרון הוליד את
עמינדב ועמינדב הוליד את נחשון ונחשון הוליד את שלמון ושלמון
הוליד את בעז מן רחב ובעז הוליד את עובד מן רות ועובד הוליד את
ישי וישי הוליד את דוד המלך :

6
7
8
9

ודוד המלך הוליד את שלמה מאשת אוריה ושלמה הוליד את רחבעם ורחבעם הוליד את אביה ואביה הוליד את אסא ואסא הוליד את יהושפט ויהושפט הוליד את יורם ויורם הוליד את עזיהו ועזיהו הוליד את יותם ויותם הוליד את אחז ואחז הוליד את חזקיהו וחזקיהו הוליד את מנשה ומנשה הוליד את אמון ואמון הוליד את יאשיהו ויאשיהו הוליד את יהויקים ויהויקים הוליד את יהויכין ואת אחז בקרוב גלות בבל :

ולגלות בבל יהויכין הוליד את שאלתיאל ושאלתיאל הוליד את זרובבל וזרובבל הוליד את אביוד ואביוד הוליד את אליקים ואליקים הוליד את עוזר ועוזר הוליד את צדוק וצדוק הוליד את אכין ואכין הוליד את אליווד ואליווד הוליד את אלעזר ואלעזר הוליד את מתן ומתן הוליד את יעקב ויעקב הוליד את יוסף בעל מרים אשר ממנה נולד ישוע הנקרא משיח . כל משפחות מאברהם עד דוד משפחות ארבע עשרה ומדוד עד גלות בבל משפחות ארבע עשרה ומגלות בבל עד המשיח משפחות ארבע עשרה .

הנה עבר הספר הזה על אחיהו יואש ואסציהו לשקל מספר המשפחות גם על פריה אבי זרובבל כדרך הכתוב אל זרובבל בן שאלתיאל :

En præterit hic liber Ahaziam, Joas & Amaziam, ut parem faciat numerum familiarum : etiam Pedajam patrem Serubabelis, juxta morem Scripture, Hagg. I. I. ad Serubabelem filium Sealthiel.

ואלה תולדות ישוע המשיח . מרים אמו היתה מאורשה ליוסף ובמרים בואם יחדיו היא נמצאת הרה מרוח הקדש ויוסף בעלה בשהוא צדיק ולא רצה להביא עליה מוסר הואיל לשלחה בלש יבחבשו האלה הנה נראה אליו מלאך יהוה בחלום לאמר יוסף בן דוד אל תירא לקחת את מרים אשתך כי הנולד בה הוא מרוח הקדש ותלד בן וקראת שמו ישוע כי הוא יושיע עמו מחטאותם . ותהי כל זאת למלא הנאמר מיהוה ביד הנביא האומר הנה העלמה הרה ויולדת בן וקראת שמו עמנואל . ויוקץ יוסף משנתו ויעש כאשר צוהו מלאך יהוה ויקח את אשתו ולא ידעה עד ילדה את בנה הבכור ויקרא שמו ישוע :

לכן אל נא תעמד עיניך ישראל על בן הנביאה ויותר ראה אל בן העלמה שאיננה יודעת איש שהוא עמנואל באמת אשר מורה בו בן הנביאה כצל בגופתו שינ

Quapropter ne sistat, queso, oculus tuus, Israel, in filio Prophetissa, sed respice potius filium Virginis, qua non cognovit verum; qui verè est Immanuel, quem indigitat filius Prophetissa, ut umbra suum corpus, sicut dicit Vates : Ecce ego &

הנה

הנה אנכי והילדים אשר נתן לי יהיה לאתות ולמופתים בישראל מעם יהודה צבאות השוכן בהר ציון :

ומי הוא זה אשר מורה אליו בן הנביאה הלא הילד אשר שמו פלא אל גבור כמו שפרשתי לך בתחלה מעצם הנבואה הזאת שדבר בה ישעיה על עמנואל שהוא באמת שם פלא שאין דומה לו כל שם בשמים ובארץ כי הוא מורה בעקר האמונה הגדול הנה כי המשיח הוא אלוה שוכן בשר ומשולח ממרים לעזרנו על כל צרינו כי אם האל עמנו מי לקראתנו :

ויהי בימים האלה יצא דבר מקישר אוגוסט לכתוב כל תכל זאת כתיבה הראשונה שהיתה בעת קוריניוס פחת ארם וילכו כר אחד להכתב איש איש בעיר שלו ויעל יוסף גם הוא מגלילה מעיר נצרת אל ארץ יהודה בעיר דויד אשר יקרא לה בית לחם בהיותו מבית וממשפחת דויד להכתב עם מרים המאורשת לו אשתו שהיא חרה ויהי בהיותם שמה וימלאו ימי לדתה ותלד בנה הנכבד ותחתלהו ותשימהו באבוס יען אשר אין להם מקום במלון :

ויחננו בגבול הנה הרעים שומרי משמרות לילה ער ערס והנה עמד אצלם מלאך יהודה וכבוד יהודה נגה עליהם ויראו ויראה גדולה ויאמר להם המלאך אל היראו כי הנני מבשר אתכם שמחה גדולה שתהיה לכל העם כי נולד לכם היום מושיע שהוא משיח הארון בעיר דוד וזה לכם האות תמצאו הילד המחתל מושם באבוס ויהי פתע עם המלאך מלוא צבא השמים מהללי אלהים ואומרים כבוד במרומים לאל ועל הארץ שלום בארם חפץ :

ויהי כאשר הלכו מעמם השמימה המלאכים ויאמרו האנשים הרעים איש אל רעהו נעבר נא עד בית לחם ונראה את הדבר הנחיה הנה אשר הודיענו יהודה ומהרו ללכת וימצאו את מרים ואת

pueri, quos dedit mihi Jehova, in signa & prodigia in Israële, à Jehova exercituum, qui habitat in monte Zion, Jel. VIII. 18.

Et quis est, quem indigital filius Prophetissa? nonne puer ille, cujus nomen est Mirabilis, Deus fortis, ut explicavi tibi initio ex hac ipsa Prophetia, in qua loquitur Jesaias de Immanuele, quod verè est nomen mirabile, cui par non est ullum nomen in coelo & in terra: siquidem indicat fundamentum hocce fidei magnum, quòd Messias sit Deus inhabitans carnem, & missus ab alto in auxilium nostrum contra omnes nostros inimicos: Si enim Deus pro nobis, quis contra nos?

יוסף ואת הילד המושם באבוס ואחר שראו חודיעו את הדבר הנאמר אליהם על הילד הזה ויתמהו כל השומעים על אשר אמרו להם הרועים ותצור מרים כל הדברים ההם משוחחת בלבה וישבו הרועים מכבדים ומהללים את האלהים על כל אשר שמעו וראו שנאמר אליהם :

ובמלאות שמונה ימים למול את הילד ויקרא שמו ישוע שנקרא ממלאך בטרם הוא הורה בבטן ובמלאות ימי מהרתם לפי תורת משה ויעלוהו לירושלים להקריב ליהוה (כמו כתוב בתורת משה קדש רי כל בכור פטר כל רחם הזכורים ליהוה) ולתת קרבן שנאמר בתורת יהודה שתי תורים או שני בני יונה והנה איש היה בירושלם שמו שמעון והאיש ההוא צדיק וירא אלהים המקווה את נחמת ישראל ותהי עליו רוח הקדש ונדרש לו מרוח הקדש לא ראות המורת לפני ראותו את משיח יהוה ויבא ברוח אל המקדש ובהביא חודיו את הילד את ישוע לעשותם כמנהג התורה עליו ויקחהו אל זרועותיו ויברך אלהים לאמר עתה פמרת את עבדך אדני כדברך בשלום כי ראו עיני בישועתך אשר כוננת על פני כל העמים אור להגלות אל הגוים וכבוד לעמך לישראל ויתמהו יוסף ואמו מנאמרים עליו ויברך אותם שמעון ויאמר אל מרים אמו הנה זה מושם למפלה ולתקומת רבים בישראל ולאות המריבה ואת נפשך תעבור חרב למען תגלינה מחשבות מלכות רבים :

ותהי הנביאה ושמה הנה בת פנואל משבט אשר הבאה בימים רבים ותהי עם אישה שש שנים אחר בתוליה והיא אלמנה כשמונים וארבע שנה ולא סרה ממקדש בצומות ובתפלות עובדת יום ולילה גם היא בעצם השערה הזאת קמה ומודת ליהוה ותדבר עליו לכל המחכים את הגאולה בירושלים ויגדל הילד ויגבר ברוח מלא חכמה ויהי חן יהוה עליו :

Adoratur Dn. Jesus à Magis , quæritur ad necem ab Herode, fugit in Ægyptum & redit Matt. II. toto.

ואחרי כן הנה באו לירושלם מגים (חכמי הגוים) מקדם ויאמרו איה המלך הנולד ליהודים כי ראינו את כוכבו בקדם ונבוא להשתוות לו וישמע הירודס המלך ויחת וכל ירושלים עמו ויקהל כל שרי הכהנים וסופרי העם וידרש מהם אפוא יוולד המשיח ויאמרו לו בבית לחם יהודה כי כן כתוב ביד הנביא ואתה בית לחם אפרתה צעיר להיות באלפי יהודה ממך לי יצא להיות מושל בישראל: אז קרא הירודס למגים בלאט ויחקר

ויחקר מהם את עת הראות הככב וישלחם בית לחם ויאמר לכו שאלו
 הימב על חולד וכי תמצאו הגידו לי למען אבוא גם אני ואשתתחה לו :
 ואחר שמעו את המלך וילכו והנה הפכב אשר ראו בקדם הולך
 לפניהם עד שבא ועמד ממעל אשר שם הילד ובראותם את הככב
 וישמחו שמחה גדולה מאד וכבואם הבית מצאו את הילד עם מרים אמו
 ויפלו וישתחוו לו ויפתחו אוצרותם ויקריבו לו מתנות זהב ולבונה ומר
 זגריש להם בחלום שלא יפזו אל הירודס וישבו בדרך אחר ארצם :

ובשובם הנה מלאך יהוה נראה ליוסף בחלום ויאמר קום קח את הילד
 ואת אמו וברח אל מצרים והיה שם עד שאני אומר לך כי אברה הירודס
 לבקש את הילד להשחיתו . ויקם ויקח את הילד ואת אמו לילדה ויסע
 אל מצרים ויהי שם עד מות הירודס למלאות הנאמר מיהוה ביד הנביא
 האומר ממצרים קראתי בני :

ובראות הירודס כילעגו לו המגים ויחר לו מאד וישלח ויחג כל ילד
 בית לחם וגבוליה מבן שנתים ולמטה כעת אשר חפשו ממגים או מלא
 הנאמר ביד ירמיה הנביא אומר קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל
 מבכה על בניה מאנה להנחם על בניה כי איננו :

ואחר מות הירודס הנה מלאך יהוה נראה בחלום ליוסף במצרים
 לאמר קום קח את הילד ואת אמו ולך ארץ ישראל כי מתו מבקשי נפש
 הילד ויקם ויקח הילד ואמו ויבא ארצה ישראל וכשמעו כי ארכילאוס
 מלך על ארץ יהודה תחת הירודס אביו וירא לבא שמה ונדרש לו
 בחלום ויסע אל גבולות הגלילה ויבוא וישב בנצרת למלאות הנאמר
 ביד הנביאים כי הנצרי יקרא ר"ל בזו עס :

Duodecennis edit Specimen Sapientiae sedens inter
 Doctores, Luc. II. 41. ad fin.

וילכו הוריו שנה בשנה לירושלים בחג הפסח ובהיותו בן שנים
 עשרה שנה ויעלו לירושלים כמשפט החג ובמלאת הימים והם שבים
 עמד ישוע הנער בירושלם ולא ידע יוסף ואמו ויהי בחבשם שהוא
 באורחה באו דרך היום ויבקשוהו במודעים ומיודעים ולא מצאו וישבו
 לירושלם לבקש אותו ויהי אחר שלשת ימים ומצאוהו במקדש וישב
 בתוך מלמדים שומעם ושואלם ויתמהו במאד מאד כל השומעים אליו
 מכינה ומתשוכתו . ויחתו הוריו בראותם אותו ותאמר אליו אמו מה
 עשית לנו את זאת בני הנה אביך ואני מבקשך ביגון . ויאמר אליהם
 מה זה כי תבקשוני הלא תדעו כי עלי להיות באשר לאבי והם לא

יבינו את הדבר שדבר אליהם וירד עמם ויבא נצרת ויענה מפניהם
ותצר אמו כל הדברים האלה בלבה . ונגדל ישוע בהכמה ובקומה
וחז עם אלהים ואנשים :

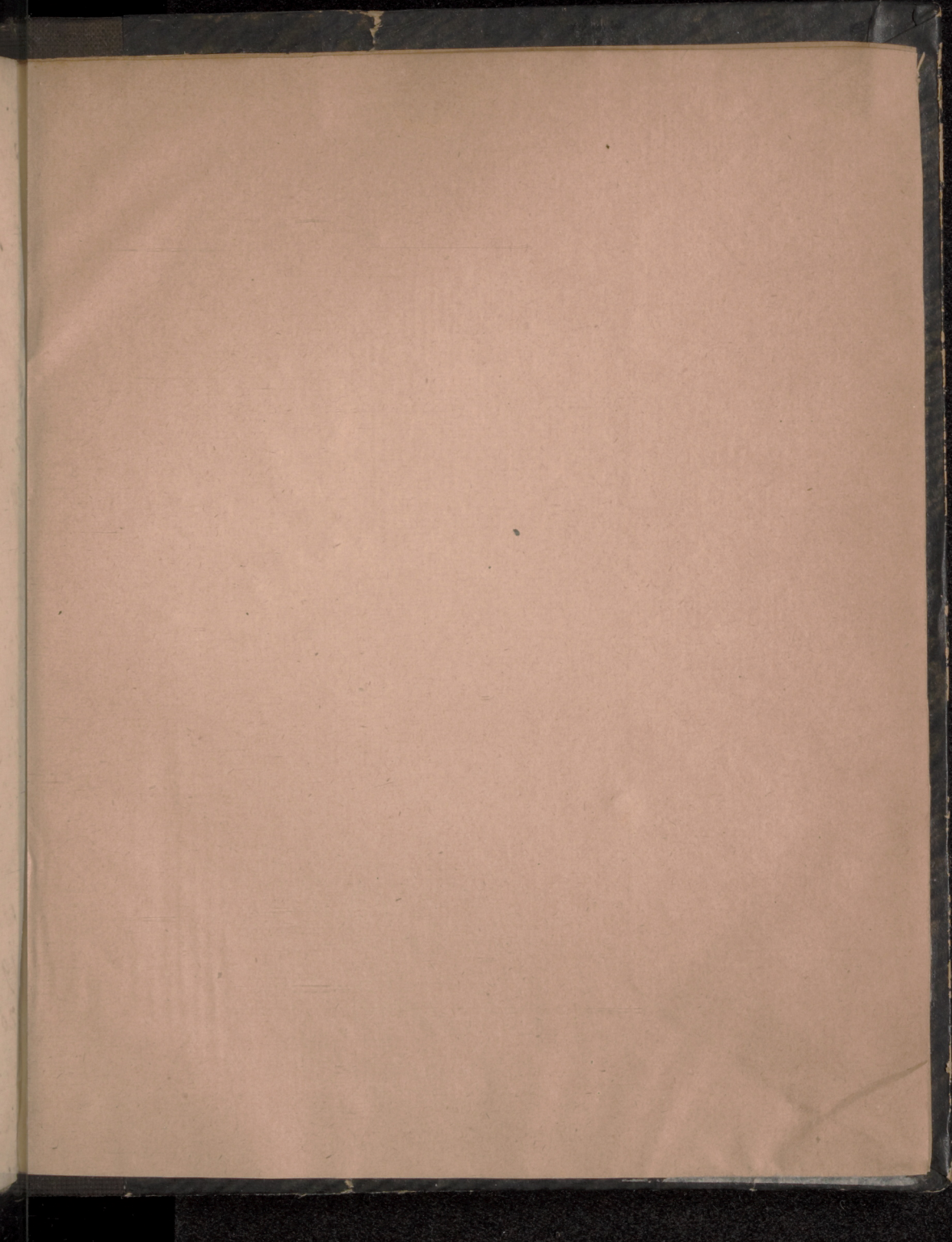
Ministerium Johannis Luc. III. 1- 18. Matt. III. 1-12.

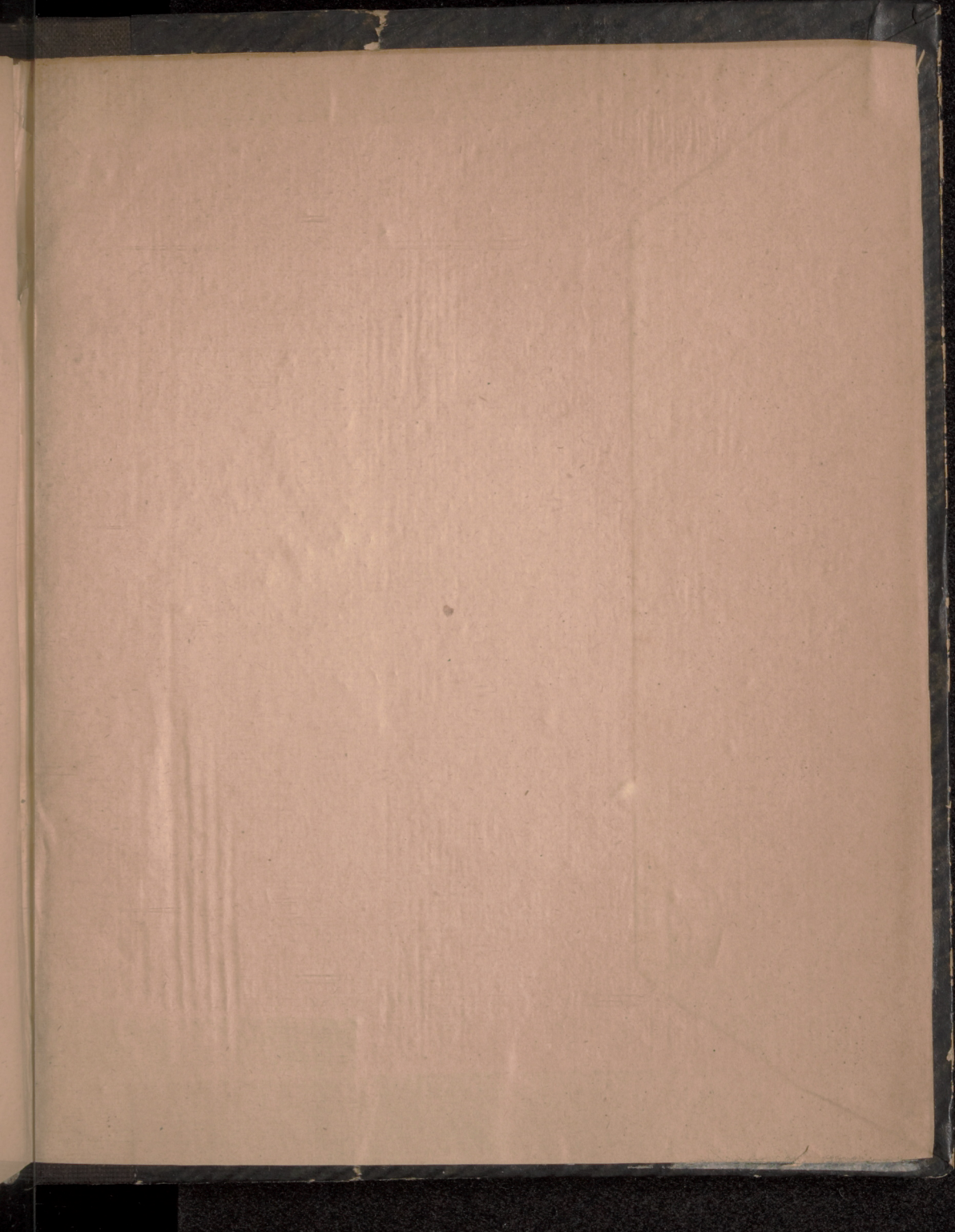
בשנת חמש עשרה למלכות הקיסר טיבריוס לימות פונטיוס
פולאטוס פחת ארץ יהודה והירודס שר רביעי בגליליה ופיליפוס אחיו שר
רביעי באסורוא ומרכונא ולוסאניאס שר רביעי באבילנא וכהנים גדולים
חנא וקופא היה דבר אלהים אל יוחנן בן זכריה במדבר ויבא אל כל
גבול הירדן קורא מבילת השוכה לסליחת החטאות ויאמר שובו כי קרובה
מלכות שמים כי הוא שנאמר עליו ביד ישעיה הנביא אומר קול קורא
במדבר פנו דרך יהודה ישרו בערבת מסדה לאלהינו כל גיא ינשא וכד
הר וגבעה ישפלו העקב למישור וחרכסים לבקעה ונגלה כבוד יהודה
וראו כל בשר כי פי יהודה דבר :

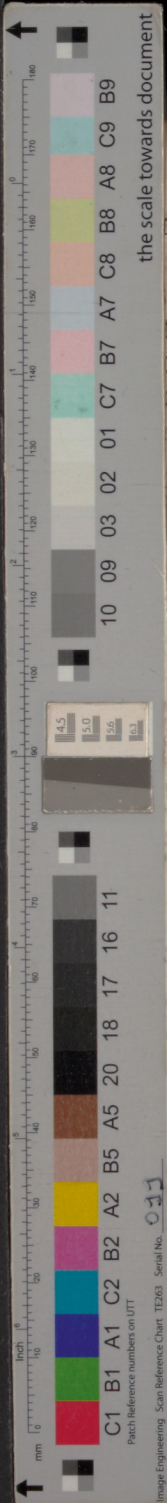
והוא יוחנן היה לו מלבוש משערת הגמל ואזור העור על הלציו
ומאכלו הגבים ודבש היער אז יצאה אליו כל ירושלים וכל ארץ יהודה
וכר גבול הירדן והיו מבוליים ממנו בירדן מזדים את חטאותם ובראותו
רבים מפרושים וצדוקים הבאים אל מבילתו אמר להם זרע הנחש מי
הראה אתכם להמלט הקצף העתיד לבוא לבן עשו פרו השווה לשובה
ויאל תואילו לאמר בנפשכם אב לנו אברהם כי אומר אני לכם שיוכל
אלהים מן האבנים האלה הקים לאברהם בנים וכבר הושם הקדושים
על שרש העצים ולבן כל עץ לא עושה פרו טוב נבדת יהשלך באש :
וישאלוהו לאמרי ועתה מה נעשה ויען ויאמר להם מי שלו
שתי בתונות יתן לאשר לו אין ומי שלו מאכל יעשה גם כן ויבאו גם
חמוכסים להטבל ויאמרו לו מה נעשה ויאמר להם אל תרבו על הנפקד
לכם וישאלו לו אף אנשי המלחמה לאמר ואתנו מה נעשה ויאמר
אליהם לא תחמסו כל אדם ולא תעשקו ודי לכם אפסניא שלכם :
ויקו העם ויחשבו הכל בלכם על יוחנן האם המשיח הוא ענה יוחנן
לכל לאמר אמנם מובל אני אתכם במים אל השוכה והבא אחריו גבר
ממני אשר אין די אנכי לו לשאת את הנעלים הוא ויטבל אתכם ברוח
הקדש ובאש אשר מזרה בידו ויורה את גרנו ויקבץ החטאה במסכותו
ואת המוץ ישרף באש שלא תכבה :

2. Lyserus de Origine Eruditionis.
3. Loscanus Comentationes Sabb.
4. Keßler de sacerdote comburente vaccam rufam.
5. Horchius Praeco salutis.
6. analysis vocis Schophtim.
7. Hottinger de quatuor tabernaculi tegminibus.
8. Ejusd de usu Salis in cultu Sacro.
9. Schramius de vigilibus praeis.
10. Zashyzer Specimen Bibliorum Stanovicensium.
11. Schudt. Theses Philologicae
12. Bentler Specimen Catenae typicae.
13. Hottinger de viris Stationariis.
14. Jochenius de paribz pentecostalibz p. 2da.
15. Haseus de tylo Heniopolitans.
16. Kuirch de Sacerdotio cum regimine civili conjuncto.
17. Ejusd materiae continuas.
18. Morheim de pygmaeis Aethiopiae.
19. Syobius de Sabbato Gentili.
20. Carptov Deus caliginis incola.
21. Strimesius de manipulo hordeaceo.
22. Lampig de Spiritu S.
23. 24. 25. 26. 27. ejusd materiae continuatio.

29. Honorat de auctore Nāre I. Xti humanae
30. Holzfus de Statu humiliationis Xti.
31. Ejuſd de munere Xti ſacerdoteli
32. Ode de obedientia Xti activa.
33. Ejuſd animady in Epp: van der Honorat.
34. Ejuſd in epp alteram.
35. Hottinger de Integritate victimarum.
36. Vitringa de Perſeute veteratore.
37. Van Dryſen Epist: ad van der Honorat.
38. Claerſenius de Exiſtentia Dii.

(19.)

do & Carni suæ renunciarunt.
Deo seipfos & sacrificia spiritua-
lís, hymnos, elemofynas, jejunia,
æternum atque internum in Spiri-
tu. 12, 1. 1 Cor. 6, 20. Heb. 13, 15. 16.
23, 24. Pf. 51, 19. Pf. 141, 2.
atio non est temporalis; sed pe-
Christus per proprium sanguinem in-
ta, æterna redemptione inventa. c. 10,
s per oblationem corporis J. C. semel.
e consummavit in sempiternum san-
o. 7, 26. 27. c. 9, 25. 26. 27. 28.
Opposita est doctrina i. Gentilium,
refert Cato l. 4. Disticho mo-

uens moritur cur victima pro Te s
orte alterius sperare salutem.
pudiato Jesu Naz. ejusq; Sacerdo-
eu formula fœderis Remissionem
tam æternam sibi promittunt:
s Orobius in Collat. cum Limborch
ait. p. 70. Nullo Messia, nulla Re-
e aliquando opus habuit ad salu-
equendam: Sufficit Lex Divina,
edium ad salutem Dominus Israeli
ne quam Jesum Nazarenum ceu
que Sacrificium admittere, in
tionis. Viri Gallum gallinaceum
; colore; fœminæ vero Galli-
actare & offerre his verbis:

C 2

הב